

NASILJE MEĐU DJEKOM

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba
Đorđićeva 26, Zagreb
www.poliklinika-djeca.hr

- jedno ili više djece uzastopno i namjerno uznemirava, napada ili ozljeđuje drugo dijete
- uključuje prijetnje, tjelesne ozljede, odbacivanja, ruganja, zadirkivanja, ogovaranja, uzimanja stvari, uništavanja stvari
- često uključuje neugodne komentare o djetetovoj obitelji ili rodbini.

BULLYING (nasilje među djecom)

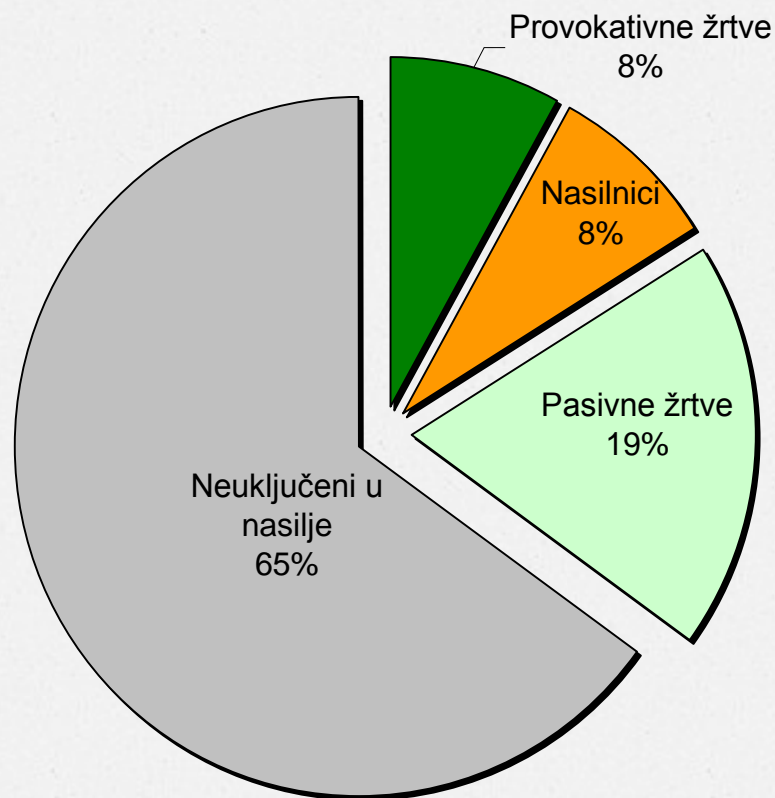
- o Fizičko nasilje je najuočljiviji oblik, te podrazumijeva udaranje, guranje, štipanje, čupanje...
- o Verbalno nasilništvo najčešće prati fizičko, a podrazumijeva vrijeđanje, širenje glasina, stalno zadirkivanje, ismijavanje...

RAŠIRENOST POJAVE

- o U Engleskoj **19%**, Japanu **15%**, Norveškoj **14%**, Španjolskoj **17%**, USA **16%**.
- o Hrvatska **19%** pasivne žrtve, **8%** provokativne žrtve, **8%** nasilnici
- o Najčešće se događa od **4.-og** do **8.-og** razreda OŠ.
- o **71%** profesora i nastavnika ne obazire se i ne poduzima ništa na nasilnička ponašanja i zastrašivanja u školi
- o **35%** dječaka i **31%** djevojčica doživjelo nasilje
- o **33%** dječaka i **17%** djevojčica nasilno prema drugima

Incidencija nasilja među djecom

(N= 4900)

Raširenost doživljenog nasilja u školi, ovisno o školskom uspjehu:

Školski uspjeh	Postotak djece koja su doživjela nasilje u školi
Nedovoljan	54%
Dovoljan	50%
Dobar	41%
Vrlo dobar	34%
Odličan	29%

Raširenost počinjenog nasilja u školi, ovisno o školskom uspjehu:

Školski uspjeh	Postotak djece koja čine nasilje u školi drugima
Nedovoljan	42 %
Dovoljan	41 %
Dobar	31 %
Vrlo dobar	27 %
Odličan	21 %

*Osobe kojima se djeca obraćaju za pomoć nakon
što su doživjela verbalno nasilje u školi:*

Osoba	Postotak djece koja im se obraćaju za pomoć
Roditelj	48 %
Prijatelj	40 %
Nitko	19 %
Brat/sestra	18 %
Nastavnik	16 %

Osobe kojima se djeca obraćaju za pomoć nakon što su doživjela tjelesno nasilje u školi:

Osoba	Postotak djece koja im se obraćaju za pomoć
Roditelj	32 %
Prijatelj	32 %
Nitko	30 %
Brat/sestra	23 %
Nastavnik	13 %

Kako se nasilništvo razlikuje od uobičajenih sukoba među djecom

UOBIČAJEN SUKOB:

- o djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom pod svaku cijenu
- o mogu dati razloge zašto su u sukobu
- o ispričaju se ili prihvate rješenje da nitko nije pobijedio
- o slobodno pregovaraju da bi zadovoljili svoje potrebe
- o mogu promijeniti temu i otići iz situacije

NASILNIŠTVO

- o postoji namjera da se nanese ozljeda ili šteta
- o intenzitet i trajanje
- o moć nasilnika
- o ranjivost žrtve
- o manjak podrške/izolacija žrtve
- o posljedice

Faktori koji doprinose pojavljivanju nasilništva među djecom

o OBITELJSKI:

- nedostatak stabilne emocionalne povezanosti/privrženosti između roditelja i djeteta
- slab nadzor nad djetetom i zanemarivanje djetetovih potreba
- prihvatanje i oponašanje agresivnih i nasilničkih ponašanja koje djeca uče od roditelja te braće i sestara
- djeca koja odrastaju u obiteljima u kojima postoji nasilje imaju 3-4 puta veću vjerojatnost da postanu nasilnici

ŠKOLSKI:

- nedostatak nadzora i nadgledanja
- «negativna školska klima»
- neadekvatno ponašanje nastavnika (ismijavanje, prijetnje, fizičko nasilje)
- stav nastavnika prema nasilništvu (Olweus 25% učitelja ne vidi ništa loše u nasilništvu)
- nedostatak programa intervencije i prevencije

Djeca koja se nasilno ponašaju:

- o imaju lošiju pažnju i koncentraciju
- o često ometaju školske aktivnosti
- o imaju loš uspjeh u školi
- o često upadaju u tučnjave s drugom djecom
- o na razočarenja, kritike i zadirkivanje reagiraju izuzetnom ljutnjom, krivnjom i osvetom
- o često gledaju nasilne filmove i igraju nasilne igrice
- o imaju malo prijatelja te su često neprihvaćeni zbog svojeg ponašanja
- o sklapaju prijateljstva s drugom djecom koja su poznata po agresivnosti i neposlušnosti
- o konstantno se suprotstavljaju odraslima
- o zadirkuju i draže životinje
- o osjećaju se frustrirano
- o djeluju kao da ne suosjećaju s drugima

Najčešće je žrtva:

- o Zlostavljano dijete
- o Dijete nižeg socioekonomskog statusa
- o Dijete iz druge etničke skupine
- o Dijete s posebnim potrebama
- o Dijete razvedenih roditelja
- o Dijete žrtva obiteljskog nasilja
- o Novo dijete u razredu
- o Nadareno dijete
- o Mirno i ljubazno dijete
- o Dijete koje ima dobar odnos s učiteljem

Žrtve nasilničkog ponašanja:

- o Boje se ići u i iz škole
- o Mijenjaju uobičajeni put do škole
- o Odbijaju ići u školu
- o "Bolesni" su ujutro prije škole, imaju glavobolje ili bolove u trbuhu
- o Pogoršava se školski uspjeh
- o Dolaze kući s potrganom odjećom i oštećenim školskim knjigama
- o Dolaze kući izgladnjeli (uzet im je novac)
- o Postanu povučeni, niskog samopouzdanja
- o Postanu anksiozni, napeti, prestanu jesti
- o Zaspnu plačući, imaju noćne more
- o Ostaju bez svojih stvari, često "gube" džeparac
- o Sve češće pitaju za novac ili počnu krasti (da daju nasilniku)
- o Odbijaju govoriti što nije u redu
- o Imaju neobjašnjive modrice, ogrebotine i porezotine
- o Počnu zastrašivati drugu djecu
- o Postanu agresivni ili depresivni
- o Počnu markirati
- o Daju nevjerojatne isprike za gore navedena ponašanja
- o Sami su pod odmorom, a prijatelji iz razreda zbog toga nisu zabrinuti
- o Ne biraju ih u grupnim sportovima
- o Traže blizinu učitelja
- o Nesigurni su i uznemireni ako trebaju izaći pred ploču, pred razred

Procjena potencijalno nasilnih i nasilnih učenika

Faktori visokog rizika:

- *Crtanje i pisanje koje sadrži nasilje*; pjesme, pisma prijateljima ili pisma potencijalnoj žrtvi su jasne indikacije rizika nasilja. Dodatnu procjenu potrebno je učiniti i zbog nasilnih crteža koji su neprimjereni dobi.
- *Prijetnje nasiljem*; ne smije se zanemariti niti direktna prijetnja npr. «ubit ću te» niti prikrivena prijetnja kao što je «poslije škole će ti se nešto dogoditi».
- *Prijašnje nasilno ponašanje ili agresivna prošlost*; veći je rizik da će učenik ponoviti prijašnje nasilno ponašanje.
- *Mučenje životinja*; postoji visoka povezanost između učenika koji muče životinje i nasilja u školi.

- *Nedavni prekid važnog odnosa* npr. da ga je ostavila djevojka ili najbolji prijatelj
- *Izolacija*; većina učenika koji se izoliraju od vršnjaka nisu nasilni ali postoji snažna povezanost između nasilnog ponašanja prema vršnjacima i izolacije od vršnjaka.
- *Učenika zadirkuju ili uznemiruju*, ili on misli da ga zadirkuju. Potencijalno nasilni učenici su hipersenzitivni na tuđe kritiziranje.
- *Povlačenje od okoline*; povlačenje od vršnjaka i obitelji može ukazivati da učenik ima osjećaj bespomoćnosti ili je depresivan.
- *Neprimjerena upotreba ili pristup oružju*.
- *Uzimanje droge*; postoji jaka povezanost s nasilnim ponašanjem.
- *Obiteljski stresori*
- *Vršnjaci ga smatraju «čudakom», «drugačijim»*
- *Slaba motivacija za školskim uspjehom*

Elektroničko nasilje

- uključuje bilo kakav oblik višestruko slanih poruka putem Interneta ili mobitela, koja ima za cilj povrijediti, uznemiriti
- može biti u obliku tekstualnih ili video poruka, fotografija ili poziva.
- sve češće se odnosi na nekoliko oblika komunikacije, uključujući zvuk, slike, animacije i fotografije.

Što obuhvaća takav oblik nasilja?

- @ poticanje grupne mržnje
- @ širenje nasilnih i uvredljivih komentara o vršnjaku
- @ kreiranje internetskih stranica koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka
- @ slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama
- @ „provaljivanje“ u tuđe *e-mail* adrese
- @ slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- @ seksualno namamljivanje
- @ izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima

Razlike u odnosu na nasilje u neposrednom odnosu

- o Može biti prisutno 24sata, svih 7 dana u tjednu
- o Izloženost i kod kuće i na mjestima koja su ranije bila sigurna za njega
- o Publika i svjedoci mogu biti mnogobrojni i brzo se povećavaju
- o Anonimnost pojačava osjećaj nesigurnosti kod žrtve
- o Elektroničko zlostavljanje može biti prisutno među vršnjacima, ali mete mogu biti i odrasli, kao na primjer profesori i učitelji.
- o Bez fizičkog kontakta sa žrtvom i publikom, djeca i mladi teže vide i razumiju štetu koju njihove riječi mogu nanijeti.

Najčešće posljedice

- o Depresivnost
- o Usamljivanje, izolacija, izbjegavanje
- o Anksioznost
- o PTSP
- o Slabljenje školskog uspjeha
- o Agresivno ponašanje
- o Autoagresivno ponašanje
- o Markiranje
- o Konzumacija sredstava ovisnosti

Koji su činitelji koji **ne** dovode do nasilnog ponašanja djece i mladih?

- o Pozitivni modeli (izloženost više pozitivnim nego negativnim)
- o Razvoj pozitivne slike o sebi i samoefikasnosti
- o Podržavajući odnosi, uključujući one s nastavnicima i vršnjacima

....nastavak

- o Dobri vršnjački odnosi
- o Bliska veza s nekom osobom van obitelji
- o Empatija od strane roditelja ili skrbnika
- o Sposobnost nalaženja vlastite vrijednosti i utočišta u hobijima, kreativnim aktivnostima i korisnim aktivnostima
- o Osjećaj kontrole nad vlastitim životom i saznanje da se možemo suočiti s događajima koje budućnost nosi
- o Nada i povjerenje u budućnost
- o Povjerenje u sebe
- o Razvijene socijalne vještine

